

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oras și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
stratie.
Anunțuri publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Semnificația împrumutului german.

Arad, 22 Martie.

Cea dintâi ședință a actualei sesiuni a Reichstagului german ne-a dat cea mai elocventă indicație că războiul european va avea o durată cu mult mai lungă decât se credea.

Intr'un discurs de deschidere, președintele a arătat că eforturile supra-umane ale armatei germane și austriace au dus la victorii importante, dar a dat a se înțelege că pentru obținerea victoriei finale este nevoie încă de mari sacrificii. Pentru continuarea războiului, secretarul tezaurului a cerut Reichstagului să voteze încă un credit de zece miliarde de mărci.

Acest împrumut se va efectua printr'o operație financiară „la care tot poporul va trebui să ia parte” a adăugat reprezentantul guvernului german.

Se vede dar lămurit că această operație va avea o nuanță de obligativitate, ceea ce echivalează cu un împrumut, sau un impozit de război.

Împrumutul de război este desigur o bună piatră de încercare, nu numai a capacității economice a țării dar încă și a încrederii politice în victoria finală.

Din aceste puncte de vedere împrumutul german desigur e urmărit cu cel mai mare interes, ca unul dintre cele mai sigure mijloace de constatare a puterii de rezistență a imperiului.

Aceste 10 miliarde ar avea să asigure —

după expresia secretarului tezaurului — libertatea necesară mișcării financiare pentru continuarea războiului până spre sfârșitul toamnei. Secretarul tezaurului nu a intrat în amănunte pentru explicarea acestui termen.

Ceeace se remarcă însă din această parte a discursului, este lungimea termenului la care guvernul german socotește că operațiunile militare vor ajunge, astfel încât este nevoie de o suficientă pregătire financiară, pentru încă 7—8 luni de război.

Astfel chiar și Germanii, cari erau deprinși cu speranța unui război scurt dar cari în cazul unei reușiri a Angliei și Franței de a bloca total imperiul, s'ar găsi în fața unei lipse mari de alimente, admit posibilitatea unei durate a războiului, care să treacă de cele mai pesimiste prevederi.

Deci un lucru este cert până acum; că carnagiul va fi lung și până acum nici unul din statele beligerante nu au dat semne de slăbiciune în războiul lor economic.

Războiul și industrieșii noștri.

Nu putem ști ce și cum va fi după război, socotim însă cu siguranță că precum pe toate terenele vieții noastre naționale, va trebui să urmeze și în industria noastră nouă orientări. Reviste germane ca b. o. „Innendekoration” nr. mai nou, semnalează de pe acum o fortare (Steigerung) a caracterului național, și tendința spre unitatea (nu uniformarea!) stilului național.

Azi este însă mult mai dezvoltată conștiința națională decât să se poată impune un stil național unui popor străin, și astfel involuntar vom

ajunge prin firea lucrurilor la căutarea elementelor de artă românească, pentru că atât de părăsit de inger nu va fi nici un Român să cumpere mobilă cu tulipan sau și cu un ornament național german, când ne avem ornamentul nostru chiar superior celui străin — și în stadiul lui de azi, să zic așa rustic.

Și noi va trebui să deschidem și ușile și ferestrele atelelor („lucrătoarelor”) noastre lăsând aerul proaspăt să intre. În avântul ce-și va lua neapărat industria după război, de bună seamă sprijinită și de stat, va trebui să ne avem și noi partea noastră.

Suntem în drept să cerem *înființarea școalelor de industrie românească* ca și în Austria.

Numai cu organizație financiară nu există să dăm înainte, până când meseriașii noștri nu au alte pregătiri decât școala la măestrul care și el a învățat sau mai bine zis *a moștenit meseria* dela moș strămoș. Asta este încă industrie de casă care trebuie să potighească față de industria modernă. Un singur caz, b. o.: bătrânii lugojeni vor ști că în Lugoj era bransa opincarilor cari făceau opinci cu păr, puternică. Ei aveau metoda lor veche de a drege pieile. Cu timpul au venit tăbăcarii cu metodă nouă și i-a sters de pe fața pământului pe opincarii cari erau așezați pe strada Alexandrovici de azi și la dreapta în sus pe tărmlul Timișului. Câți lugojeni din cei de azi știu că str. Alexandrovici ar trebui să se numească strada opincarilor, și că strada asta este tristul cimiter al unui ram al industriei naționale odată așa de înfloritoare?

Să nu credeți însă că o școală de industrie va face totul. Cele mai multe școli de industrie au azi un *plan de învățământ absolut greșit*.

Este evident că industriașul trebuie să aibă pregătiri solide artistice, însă nu trebuie să picteze. Nu tablouri și proiecte pe hârtie, ci mai mult obiecte executate conform tuturor cerințelor stilare ar fi de dorit. Întâi de toate să cunoască elevul unei școale de meserii cerințele stilare ale diferitelor materii, și când va cunoaște limba formelor (Formensprache) (scu-

Eterna sărbătoare.

I.

Te blastămă azi astrele senine
Bătrân pământ și blestemul lor cade
Și înfrățit cu plânsul de noroade
Nu-i nime azi genunchiul să-ți închine!

Mâne scăzându-ți calea vei cădea
Abizul mare-n urma ta s'a-nchide
Și ceriu-ntreg de moarte ta va râde
Cine va plânge dar în urma ta?!

II.

De vei veni cu daruri nevisate
Să mângâi — mâne — inime zdrobite
Cine primi-va vorbele grăite
C'o inimă ce cu căldură bate?

Că-n darul tău ceti-vom încestarea
Ce va orbi popoarele de mâne...
...Căci n'ai, vai n'ai pământule bătrâne
Ce noi dorim: eternă sărbătoarea.

O. HULEA.

Un cutremur nocturn.*)

De Petru Vulcan.

În camera-salon dela hotelul „Constantinopol” unde am tras în gazdă, sunt două paturi mari și o somieră.

În patul cel mare de lângă perete dorm eu, în cel dela mijloc un profesor dela Ploesti, iar pe somieră amicul Comaneanu.

În patul meu ar putea dormi comod trei inși.

Noaptea e călduroasă, așa încât n'avem nevoie nici de plapomă. Obosit cum sunt, mă gândesc puțin asupra programului de mâine al excursiunei, încotro vom merge și mă silesc să adorm, dar mă încerc în zadar, somnul nu se îndură să mă fure.

Prietenii mei sforăie și eu nu pot să închid ochii de loc. Ce dracu am, îmi zic!.. Mă întorc de vre-o câteva ori, când într'o parte, când în cealaltă a patului și totuși nici gând nu e de somn.... Și mi-e ciudă că prietenii mei visează parcurile Bosforului și frumsetele ce ne au încântat simțurile. Dacă văd că nu e chip să adorm, mă scol, mă duc la masă, aprind lumă-

*) Din Constantinopolul Semilunei ce în curând va apare.

narea dela sfejnic și-mi pun în gând să scriu a lor mei, cari se găsesc în vilegiatură la Orșova, cărți ilustrate cu vederi din Constantinopol.

Scriu trei cărți în șir căutând în fiecare să concentrez câte o impresie. După aceea mă gândesc că poate ziua de mâine să fie și mai norocoasă și restul cărților ilustrate să-l completez pe mâine seară.

Avem să mergem să vizităm Patriarhia, Fanarul, Catedrala Exharhatului bulgar, Kahriehgeami, Stambulul, Iediculé, Bazarul, să vedem pe Dervişii urlători și cântători, selamlâcul și câte alte curiozități ale marelui capitale; prin urmare, pentru astă seară ajunge. Imi recapituliez în minte toate cele văzute pe unde am fost, le coordonez, le așez după însemnătate și le inventariez în cadastrul mintal.

Tin să dau ceva la lumină și pentru aceasta îmi trebuie material ales, variat, nou...

Imi strâng hârtioarele pe unde am notat câte vre-un nume și sting lumina.

Prietenii mei ce fericiți sunt! Ah, de aş putea să dorm ca ei!

Mă sui din nou în pat și caut acum să fac puțină analiză psihologică asupra firei mele. Constat în cele din urmă că o neliniște vagă îmi stăpânește ființa.

zați traducerea banală a termenului) atunci să urmeze instrucția propriu zis artistică. Să știe că aceeași floare din natură va fi altfel reprodușă în lemn, altfel în peatră, în fier bătut, sau cusută pe ștofă. Dacă s'ar ține cont de originea să zic materială a ornamentului, n'ar lăsa școala din Câmpuung „splendide” mobile de lemn cu ornament copiat în culori chiar după țesături și cusături. Ornamentul textilului nu poate fi aplicat la tectonică — mai cu seamă că avem ornamentul nostru și pentru tectonică.*)

Natural că pentru a ajunge la distingerea atât de fină a lucrurilor trebuie să fie elevii întâi de toate perfecți în tehnica meserii lor. La orice caz este ceva mai mult decât un grad de cultură de unde distingi b. o. un produs a lui Grieg de altul a lui Mo-

*) (Vezi publicațiunea dlui O. Tăslăuanu sau „Die Möbel des rumänischen Bauernhauses” de Elias Weslowski, ediția Muzeului Ethnografic Austriac din Viena.)

zart, un Oscar Wilde de un Emile Zola, un renessans german de unul italian, un Böklin de către Klinger și așa mai departe.

Laicul peste tot trebuie să lase oareșicare libertate meseriașului, cum zice Mihelangelo: „Acela care crede că este în stare să priceapă un obiect de artă industrială la prima vedere, face bine dacă mai meditează asupra lucrului. Acela însă care găsește un obiect de artă industrială care-i place, îi pare atrăgător și dragă să nu-și mai bată capul ci să fie sigur c'a găsit ceva bun.

Nu putem ști ce și cum va fi după război și mai cu seamă nu când vom ajunge și noi la o școală de industrie românească, care este pentru noi de colosală însemnătate economică. Va trebui însă să lăsăm să intre în inima noastră în cutia dorințelor și creșterea corespunzătoare și în spirit național a meseriașului român.

Al. S. Iorga.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna **UZDIN**, comitatul Torontal (Bănat), pe câmpul de luptă.

(Urmare).

Ioan Zaga, 35 ani
Josim Bulic, 35 ani
Nicolae Bulic, 35 ani
Adam Cojocariu, 35 ani
Vasilie Crețiu, 35 ani
Ioan Demenescu, 35 ani
Tănăsie Giura, 35 ani
Ioan Măran, 35 ani
Ioan Mezin, 35 ani
150 Iosif Motorojescu, 35 ani
Moise Nicodim, 35 ani
Pavel Onciu, 35 ani
George Pisaroș, 35 ani
Savu Puia, 35 ani
Vasilie Rista, 35 ani
Petru Spariosu, 35 ani
Ioan Șuboni, 35 ani
George Secoșan, 35 ani
Iosif Tămaș, 35 ani
160 George Tăran, 35 ani
Ilie Toagier, 35 ani
Simion Toma, 35 ani
Matei Ușia, 35 ani
Ioan Bălan, 34 ani

Adam Barbu, 34 ani
Trifu Boeriu, 34 ani
Vasilie Cojocariu, 34 ani
Nicolae Fera, 34 ani
Adam Toagier, 34 ani
170 Moise Barbu, 34 ani
Iova Georgieviciu, 34 ani
Dimitrie Crețiu, 34 ani
Nicolae Miloș, 34 ani
Ioan Moldovan, 34 ani
Ilie Mutu, 34 ani
Trifu Obadean, 34 ani
Emilian Oalgea, 34 ani
Ioan Petruțiu, 34 ani
Petru Petroi, 34 ani
180 Simion Puia, 34 ani
George Puia, 34 ani
Todor Șoșdean, 34 ani
Traian Săculă, 34 ani
Ioan Tăran, 34 ani
Gruia Vereșan, 34 ani
Petru Voivodean, 34 ani
Simion Ardelean, 24 ani
Ioan Tăran, 24 ani

Gligor Fera, 34 ani
190 Ioan Vasile, 24 ani
Ioan Doclean, 24 ani
Alexandru Bosica, 24 ani
Alexandru F. Negruțiu, 24 ani
George Opreș, 24 ani
Ilie Sporea, 24 ani
Adam Motorojescu, 24 ani
Moise Ianașcu, 24 ani
Vidu Barbu, 24 ani
Simion Mloc, 24 ani
200 Moise Boeriu, 24 ani
Simion Stoia, 24 ani
Trifu Boeriu, 24 ani
Trăilă Spariosu, 24 ani
Moise Stoia, 24 ani
Adam Petroi, 24 ani
Simion Măran, 24 ani
George Cocora, 24 ani
Vasilie Bulic, 24 ani
Trifu Ușia, 24 ani
210 Ioan Boeriu, 24 ani
Mihailu Giurca, 24 ani
Crăciun Spariosu, 24 ani
Simion Micleuș, 24 ani
Pavel Pălean, 24 ani
Gruia Stoia, 25 ani
Adam Sârbu, 25 ani
Pavel Almajan, 25 ani
Avram Zaica, 25 ani
Ioan David, 25 ani
220 Todor Linția, 25 ani
Trăilă Velciu, 25 ani
Todor Șamantiu, 25 ani
Iova Tămaș, 25 ani
Vasilie Gertinișan, 25 ani
Vasilie Cicoșiu, 25 ani
Trifu Onciu, 25 ani
Ioan Radu, 25 ani
Pavel Pălean, 25 ani
Petru Petroi, 25 ani
230 Ioan Bălan, 25 ani
Ioan Bulic, 26 ani
George Crețiu, 23 ani
Ilie Măran, 23 ani
Damaschin Cocora, 23 ani
George Frenți, 23 ani
Ilie Groza, 23 ani
Nicolae Neda, 23 ani
Todor Motorojescu, 23 ani
Vasilie Crețiu, 23 ani
240 Iosif Demenescu, 23 ani
Ioan Frenți, 23 ani
Trifu Milovan, 23 ani
George Tolvadean, 23 ani
Ioan Beșlia, 23 ani
Emilian Sârbu, 23 ani
Ioan Neda, 23 ani

Să nu se fii întâmplat ceva alor mei oare?... Sau să nu pățim noi vre-un pocinog pe ziua de mâine! De așa adormi, visul meu mi-ar desluși mai bine cărările viitorului decât toate presimțirile astea. Ia să încerc zău! Dar de geața, căci somnul când e să vie, vine ca hoțul cel mai iscusit tiptil, misterios...

Tu cine știe la ce crâmpei de viață te mai gândești, cu un gând slab, palid ca cea din urmă licărire a luminei ce pălpăie și se stinge murindă în sfejn și el somnul șiretul te-a și furat...

M'am lăsat să mă poarte gândurile obosite unde or voi și în sfârșit am ațipit.

Eu nu cred să fi durat mai mult de un ceas somnul meu, când deodată ne pomenim cu un șgomot surd, un șgomot sinistru, care părea că provine din deslocarea temeliiilor clădirii uriașe în care ne aflăm și din frecarea pereților: cr, cr, cr, și patul meu se leagănă când într-o parte, când în cealaltă; podeala și tavanul salonului de pân' aci orizontale, iau poziție oblică și într-o clipă paturile noastre răsturnându-se, eu cel dela margine, mă duc de-a berbeleacu tăfălug până sub balustrada ferestrei ce dă în fereastra atelierului de croitorie de alături.

Aci, la slaba lumină a zorilor ochii mi se despăienjeniră și-mi vin în fire.

Atunci simt o durere înspăimântătoare pe la tâmpile. De unde m'a isbit așa fulgerător durerea aceea? Din cauza oroarei ce mi-o pri-

cinuiește fenomenul care trece de marginea existenței noastre vremelnice.

Mi-aduc aminte că aci nu mai sunt acasă la Constanța, dar atunci unde-s. mă întreb în gând.

Sărmana capitala noastră, ce-a fost sortită să pătească! Aici au să ne rămâie oasele sub dărâmurile acestui hotel! Da ce hotel e ista? Încă nu mi se limpezește în creier șiragul ideilor, încă confuziunea și groaza îmi stăpânește ființa, când mi-arunc privirea spre cele extremități ale salonului și atunci observ pe prietenii mei făcând cruci de zor.

Adică de ce să mă prezint mai viteaz decât dânsii, că și eu ce făceam alta de un minut încoace, de când a început prima sguduitură violentă a pământului, decât să mă închin?

„*Timor iniquo deum creavit*” glăsuiește un proverb străbun. Apoi da, numai în astfel de împrejurări sublime ne aducem aminte de Dumnezeu, uităm repede că până mai ieri eram liberi cugetători, ateî, socialiști, anarhiști etc....

Când am văzut ne prietenii mei închinându-se, atunci mi-am adus aminte că nu suntem în capitala țarei românești, ci la Constantinopol.

Și spaima mă năucește, deoarece știam de mai nainte efectele cutremurilor din Turcia.

Mi-arunc ochii și la celelalte ferestre ale hotelului și acelaș tablou pretutindeni: pasa-

geri speriați în cămeși de noapte, cari au sărit din paturile lor, se văd grămădiți la geamuri, închinându-se.

Două servitoare dela atelierele de croitorie bat mătânii de zor.

Pe trotuarele pasagiului de jos, cu toată starea de asediu, se vede o lume înebunită de groază, care fuge cu părul vâlvoi pe străzi.

A încetat în fine sguduitura și noi totuși încă ne mai așteptăm la ceva grozav.

Ni se pare că edificiul amenință să se prăbusească și ne gândim fiecare la sine cum am face să scăpăm.

Primul gând care ne călăuzește este să ne vedem îmbrăcați și fiecare se repede la cuier, de unde smulge mașinalicește cămașa, vesta, haina, pantalonii...

În mai puțin de 5 minute suntem îmbrăcați, ne stropim cum putem, pe pleoape cu apă și o ștergem pe străzi, unde ne reculegem, după ce ne convingem că întreg cartierul Pera a rezistat sguduiturii cutremurului și nu e din fericire de înregistrat nici o nenorocire serioasă.

George Cocîșiu, 23 ani
Nicolae David, 23 ani
Ioan Babuți, 23 ani
250 Adam Bulic, 23 ani
Tănăsie Bălan, 23 ani
Adam Crețiu, 24 ani
George Dolama, 24 ani
Todor Suboni, 24 ani
Trandafir Subu, 24 ani
Vasilie Bălan, 25 ani
Ilie Crețiu, 25 ani
Adam Crețiu, 25 ani
Procopiu Nedai, 25 ani
260 Ioan Șunda, 25 ani
Ilie Vinca, 25 ani
Vidu Puia, 25 ani
Ioan Subu, 25 ani
George Veliciu, 25 ani
George Măran, 25 ani
Tănăsie Barbu, 25 ani
Ioan Dalea, 25 ani
Petru Fera, 25 ani
Ioan Boeriu, 21 ani
270 Moise Bosica, 21 ani.

(Va urma).

Raportul dintre romano-catolici și greco-catolici.

La adunarea generală a societății de propagandă catolică „Sf. Ștefan” a rostit Primatul Dr. I. Csernoch un discurs, din care reținem după „P. Lloyd” următoarele:

Este o datorință a închide calea agitației ce se face sub mantaua religiei. Adevărat, că Rușii au izolat pe greco-cat. de romano-cat. Totuși e datorința bisericii latine să susțină legături intime cu catolicii de alt rit, să rezolve împreună toate afacerile comune în dragoste și cu simpatie reciprocă, ca fiii credincioși ai bisericii și patriei. N'ar fi permis nici odată să considere romano-catolicul pe greco-catolic ca pe un catolic de ordin inferior, ci ar trebui să-i stimeze ca pe un frate care poartă atla haină. Și tocmai cum combat romano-catolicii izolarea greco-catolicilor este de datoria greco-catolicilor să înlăture din organizația lor izolările reci, cari reamintesc ortodocșia.

„Dacă după concepția rusească Ordul Basilitan e o fortăreață a Uniunii, este de datoria noastră să apărăm și să întărim acest Ord, ca să-și recâștige importanța de odinioară.

„Religia să nu se confunde cu limba și naționalitatea. Religia este independentă, universală și se înalță peste toate legăturile pământești. Ea nu împiedică pe nimeni și întărește pe toți în împlinirea datorințelor cetățenești și în credința către patrie. Statul ungar este condus în răspândirea limbii oficiale numai de interesele statului și ale cetățenilor. Statul nu voește să răpească nimănui limba maternă cu forța, ori să oprime cu limba religia cuiva. Statul se apără în bine înțelesul său interes contra influențelor străine, cari se introduc prin bisericile naționale. În acțiunea aceasta de apărare suntem datori a sprijini statul. Trebuie să înălțăm valuri, ca să oprim influențele dela ost, iar poporul trebuie desvâțat de obiceiul a căuta satisfacerea trebuințelor sale culturale sau religioase la ost, căci nu e nici o necesitate de aceasta.

„Un popor catolic liber este în situația a-și satisface toate trebuințele sale acasă. Intreaga literatură și arta catolică îi stă la dispoziție”.

Atât părintele Primat. Credem că episcopatul bisericii noastre unite va găsi prilejul potrivit pentru a da răspunsul necesar la acest discurs, pe care mai bine făcea Dr. Csernoch, dacă nu-l roștia niciodată. („Drap.”)

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 20 Martie. — Pe frontul din Carpați n'a avut loc nici un eveniment mai deosebit. În unele sectoare s'au dat vii lupte de artilerie.

Spre nordvest dela Nadworna am respins în mod sângeros atacul executat noaptea al unui batalion rusec, care se apropiase la o sută de pași de pozițiile noastre.

În Polonia și Galitia occidentală n'a avut loc nici un eveniment.

Viteza armată de apărare din Przemyśl a făcut ieri o ieșire, de data aceasta în direcția ostică. Ea a dat peste însemnate forțe dușmane și după o luptă de mai multe ore s'a retras după linia de apărare.

Berlin, 20 Martie. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu oriental: La St. Eloi, pe strada Wytschaete-Ypern am cucerit dela Englezi un grup de case. Pe coasta de miazăzi i-am scos pe Francezi din un ascunziș, în care se mai țineau. În Champagne ziua a trecut în general în liniște, după ce trupele noastre ocupaseră în zorile zilei, spre miazănoapte dela Beau Sejour, câteva tranșee franceze. Spre nord dela Verdun, pe câmpia Voevre și pe marginea ostică a înălțimilor meusiene, la Combres am repins atacurile parțiale ale Francezilor, cauzându-le foarte mari pierderi.

Francezii au năvălit în mai multe rânduri asupra pozițiilor noastre de pe Reichsackerkopf și Hartmannsweilerkopf, dar atacurile s'au prăbușit în focul nostru îndată la pornirea lor, cauzându-i noi dușmanului mari pierderi.

Pe câmpul de războiu occidental ziua a fost relativ liniștită. Rușii au ocupat Memel.

Budapesta, 21 Martie. — În Carpați, pe frontul dintre Ujoc și depresiunea Konieczna au avut loc lupte violente. Încă în zorile zilei de 20 c. detașamente dușmane au încercat surprinzându-ne să cucerească unele din punctele noastre de razim. Le-am respins pretutindeni, cauzându-le mari pierderi. În orele de dimineață Rușii au repetat atacurile în proporții mai mari și luptele desfășurate au ținut în unele sectoare întreagă ziua. Forțele dușmane, cari au înaintat împotriva pozițiilor noastre de lângă San, la Smolnik și la Első Pagony, le-am respins spre seară. Am făcut prizonieri 1070 oameni. Pe celelalte fronturi n'a avut loc nici un eveniment mai esențial.

Berlin, 21 Martie. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu occidental: Spre sudost dela Ypern am împuscat un aeroplan englez, iar pe pilot și însoțitorii lui i-am făcut prizonieri. Două încercări ale Francezilor de a recuceri pozițiile, cari le-am ocupat în 16 Martie pe coasta de miazănoapte a înălțimei Loretto, au eșuat. Pe catedrala din Soissons, pe care e arborat steagul de Genf, am recunoscut o stațiune de observare a Francezilor. Am deschis focul asupra catedralei și astfel l'am îndepărtat pe observator. În Champagne, spre nord dela Beau Sejour sapeurii trupelor noastre au lucrat cu succes și au distrus mai multe tranșee franceze. Cu acest prilej am făcut prizonieri 1 ofițer și 299 soldați francezi nerăniți. Pe culmea înălțimei Reichsackerkopf am cucerit în asalt o poziție apărată vitejește de două bataioane de vânători alpini. Dușmanul a avut mari pierderi. Am capturat 3 ofițeri, 250 soldați, 3 mitraliere și un aparat de aruncat mine. Contratacurile Francezilor le-am respins. Ca să dăm un răspuns mai meritat la faptele neomenite săvârșite de aviatorii francezi față de orașul deschis din Alsacia Schlettstadt, am aruncat în noaptea trecută din baloane câteva bombe mai grele asupra fortificațiilor Parisului și asupra centrului căilor ferate din Compiègne.

Pe câmpul de războiu oriental: Am respins între Omulek și Orzye un atac al Rușilor, capturând cu acest prilej 2 ofițeri și 600 soldați ai dușmanului. Două atacuri ale Rușilor executate noaptea împotriva lednorożek s'au prăbușit în focul nostru.

Amănunte despre noua înfrângere a Rușilor la Augustowo.

Berlin. — „Wolfbureau” află dela cartierul general: După înfrângerea armatei X rusă, în bătălia de iarnă din Mazuria și capitularea din pădurea Augustowo, resturile corpului III se adunară sub fortificațiile Olitoi; resturile trupelor 26 și 3 siberian se retraseră la Grodno și la spatele liniei Bobrului. Comandantul de armată Sievers, șeful statului său major general și comandantul corpului III au fost destituiți. Trei corpuri noi anume: II, XIII și XV, au fost trimise la Grodno; celelalte s'au complexat cu recruți. Așa s'a născut o nouă armată X, care la finele lui Februarie a încercat înzadar să alunge pe Germanii avansați până la linia Bobrului și lângă fortăreața Grodno. În aceste atacuri trupele corpului XV au avut pierderi enorme. Comandamentul german nu avea intențiunea de a se stabili aproape de linia Bobr și de forturile dela Grodno, ci a voit să-și câștige libertatea cât mai curând posibil.

O pradă imensă fiind aproape pe de-a întregul strânsă în pădurea dela Augustowo, Germanii începură o mișcare aducând noua grupare proiectată. Aripa dreaptă ocupă pozițiunile pregătite în regiunea Augustowo; celelalte forțe fuseră strânse în puncte favorabile. Corpul III rus se puse în mișcare dela Simno spre Lodzieje; corpul II dela Grodno prin Kopziowo-Seiny spre Krasnopol; celelalte corpuri străbătură pădurea Augustowo, unde totuși întâmpinară o puternică rezistență a Germanilor pe care n'au reușit a o sfărma.

La 9/3 Germanii începură ofensiva contra corpului III operând la aripa dreaptă rusă. Acesta văzându-se amenințat de flanc, luă o retragere precipitată în direcțiunea ESE. părăsind mai multe mitraliere. Această retragere lăsă deschis flancul corpului II, ale cărui coloane au ajuns la 9/3 la Berzniki Gibl. În contra acestui corp fu acum îndreptată ofensiva germană la 9 și 10/3 și se produse lângă Seyni și Berzniki o luptă în contra inamicului surprins în aceste părți și luat cu asalt chiar în noaptea de 10/3. Două regimente noi au fost total nimicite lângă Berzniki; cei doi comandanți au fost capturați. Șeful armatei ruse văzând lipsa unor șanse de rezistență ulterioară, ordonă la 10/3 retragerea armatei întregi.

La 11/3 am ocupat Gibl. O divizie de cavalerie germană a luat în aceeași noapte Kopziowo unde 300 de Ruși au fost uciși; am luat mai mult de 5000 de prizonieri; 112 mitraliere și trei tunuri au rămas în mâinile noastre. O luptă mai mare n'a avut loc; singură amenințarea de o învăluire germană a fost de ajuns spre a determina retragerea precipitată a inamicului. (Corr. Bur.)

Pierderile marinei comerciale engleze.

Berlin. — Agenția Wolff anunță: Contrar statistice oficiale publicate la 13 Martie de amiralitatea engleză, după care pierderile totale ale marinei comerciale engleze ar curînde 87 de vase dela începutul războiului, „Lokal-anzeiger” află din izvor autorizat competent, că afirmațiunea statistice engleze este falsă. Pierderile marinei de comerț engleze sunt simțitor mai mari. Cifrele pierderilor de războiu se urcă la 124 de vase, plus vapoarele de pescuit pierdute, al căror număr publicat de statistica engleză, este 47, formând un total de 171 vase pierdute.

Situația deplorabilă a finanțelor rusești.

Berlin. — „Russkija Wjedomosti”, care se ocupă cu congresul de curând închis al industriștilor de aur, observă, că prin sporirea exploatarei de aur nu se poate conta pe urcarea valutei rusești pe un timp îndelungat. Cauzele congresului sunt dificultățile financiare provocate de războiul european. Este cunoscut, că imediat după declararea războiului s'a întins dreptul de emisiune al băncii imperiului rusec la 1200 milioane ruble. Această sumă e de mult epuizată. Stockul de aur al băncii imperiului n'a sporit în timpul războiului, ci a scăzut, iar acoperirea biletelor de credit în aur a scăzut la 55 la sută. Dar industria aurului rusească e departe de a putea satisface acum cererile, care i s'ar adresa din partea finanțelor statului. Exploatarea s'a urcat foarte încet, și în anii din urmă a arătat chiar o tendință spre scădere.

Danemarca păstrează o strictă neutralitate.

Copenhaga. — La Folketing ministrul apărării naționale al Danemarcei răspunzând în numele guvernului la o interpelare a declarat că politica Danemarcei trebuie să continue a păstra o strictă neutralitate imparțială. Ministrul a cerut parlamentului să sprijine aceste silințe ale guvernului.

Tarul proclamă autonomia Poloniei.

Petrograd. — Tarul a proclamat printr'un ucaz autonomia Poloniei. Populația Poloniei a întâmpinat cu scepticism aceasta grație târzie a Tarului. Cea mai mare parte a Poloniei e de altcum în mâna Polonilor.

Scene agitate în Reichstag.

Incinta Reichstagului a fost Sâmbătă teatrul unor scene foarte agitate și tumultuoase, provocate prin atacurile deputatului socialdemocrat, Ledebour, înrdeptate împotriva autorităților din Alsacia și Lorena și împotriva comandamentului armatei.

Despre decursul ședinței se anunță: Continuând Reichstagul în ședința de Sâmbătă discuția asupra bugetului ministerului de interne, după deputatul socialdemocrat Stadthagen și progresistul Hausmann, cari au vorbit despre stările provocate prin cenzură, deputatul socialdemocrat Ledebour a făcut critică legii privitoare la măsurile excepționale și cerând restabilirea dreptului de întrunire și întrebuintarea liberă a limbilor, a atacat cu vehemență autoritățile administrative civile, cari germanizează ținuturile locuite de Francezi. Aceasta ne dă espicarea — a spus deputatul Ledebour — că Alsacenii și Loreni doresc să ajungă sub stăpânire franceză. (Sgomot, întreruperi în dreapta: Unde e pacea internă a țării?)

Ledebour continuând: Îscălesc tot ceea ce s'a spus aci spre gloria bravelor noastre trupe și a comandantilor. Faptele politice ale conducerii armatei dovedesc însă, că aceasta nu se găsește la înălțimea situației. M'am îngrozit, când am cetit anunțarea, că pentru fiecare sat, pe care l'au incendiat Rușii, Germanii vor da foc la 3 sate rusești.

Liebkecht (socialdemocrat:) Barbarie!

(În aripa dreaptă se ridică o furtună de protestări. Strigăte: Ne mai pomenit! Nu tolerăm, ca conducerea armatei să fie atacată în acest chip!)

Vicepreședintele Dowe îl îndrumă la ordine pe deputatul Liebkecht.

Ledebour continuând declară că aceasta dispoziție a conducerii armatei lovește chiar acea parte din populațiune, cu a cărei prietenie imperiul german trebuie să calculeze. (Sgomot.)

Vicepreședintele Dowe declară, că nu poate permite o astfel de critică la adresa armatei.

Deputatul Ledebour își continuă discursul în acelaș ton, dar se pornește din nou furtuna de protestări și un sgomot asurzitor umple sala de desbateri. Deputații sar agitați din bănci. Socialdemocrații îi strigă oratorului:

— Vorbești poate în numele partidului Dtale?

Restabilindu-se liniștea Ledebour spune că politica germană trebuie să apuce pe un astfel de drum, încât popoarele să vază în Germania un scut al libertăților lor. Aceasta e convingerea mea ca socialdemocrat și patriot german. (Ilaritate sgomotoasă). Aceste le spun în interesul iubitei mele patrii germane și în interesul Europei. (Contrazișeri, strigăte de „Pfui”, sgomot.)

Secretarul de stat Dr. Dellbrück declară că nu consideră de corespunzător actualei situații de a da un răspuns la această vorbire.

Oratorii partidelor conservativ, național-liberal, progresist și al centrului desaproabă și protestează împotriva tonului întrebuintat de deputatul Ledebour în discursul său. Deputatul Scheidemann declară în nume'e partidului social-democrat că deputatul Ledebour a fost în-

sărcinat din partea partidului să vorbească numai la paragrafii privitor la limbă iar tot ce a spus afară din acest cadru, sunt declarațiile lui proprii și singur poartă răspunderea pentru ele.

Mai vorbesc încă danezul Hensen, care cere sistarea legilor excepționale aplicate populațiunii neerlandeze, iar deputatul polon Sevdă își exprimă părerea că opinia publică pretinde ca sistemul politic aplicat față de Poloni să fie schimbat în curând. Războiul mondial reclamă cele mai mari jertfe dela poporul polon și de aceea în Prusia nu mai poate fi deviza: Luptă împotriva Polonilor. E vorbă de liniștea soldaților poloni, cari sunt pe câmpul de luptă.

Continuându-se seara ședința și votându-se bugetul, Reichstagul s'a amânat până la 18 Maiu.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 22 Martie n. 1915.

PENTRU NRUL NOSTRU DE PAȘTI pe seama răniților am mai primit dela:

„Albina” inst. de cred. și ec. Sibiiu	100 cor.
Dr. Iuliu Coste, adv. Ciacova	20 cor.
Dr. Brutus Macaveu, medic, Câmpeni	5 cor.
C. Morariu, preot, Pătrăuți	2 cor.
Gavril Iovan, inv. Sabolciu	2 cor.
Vasile Cădariu, cojocar Pecica	1 cor.
Total	130 cor.

Un preot decorat. După ziarul clujan „Uisăg”, între ofiterii decorați pentru vitejie, se află și numele iubitelui nostru preot Ioan Isaicu, parohul Feneșului săsesc, de prezent preot militar la reg. 32 de honvezi. Majestatea Sa considerând serviciile prestate în continuu, chiar dela începutul campaniei de luptă din Galiția, din partea acestui distins preot român, la propunerea statului major militar, grațios a și decorat pe d. Isaicu cu crucea de aur clasa a II. pentru merite pretești. Felicitări.

Pentru elevii preparandilor. Înaltul minister de culte și instrucțiune publică, cu abatere dela elevii preparandiali născuți în anii 1891, 1895 și 1896 pentru estinderea favorurilor circumscrise în ordinațiunea Nr. 913 ex 1915 prez. și asupra preparanzilor, cari nu aparțin la acei ani de naștere, dar se însinuă benevol la serviciu militar, prescrie că în fiecare caz elevul să-și substearnă petițul pe calea Venerabilului Conzistor instruat cu indicările de înaintare în învățământ, precum și cu raport detaliat despre personalitatea lui susceptibile în raportul consistorial. Relativ la aceștia înaltul minister va hotări din caz în caz.

Mai departe ordinațiunea prezidială de sub Nr. 913 nu privește pe elevii cursului al IV-lea și pe cantori, cari au să între acum în Aprilie a serviciul militar. Nu se estinde favorurile numitei ordinațiuni nici asupra celor candidați de învățători, cari au intrat la serviciul militar activ la începutul anului școlar curent, ci relativ la aceștia li-se pune în vedere din partea înaltului minister cele mai largi considerații după înapoierea lor dela serviciul militar. Cauza acestora încă va fi rezolvată din caz în caz. Elevii, cari la examenele finale din 1913/14 anume: la examenul de curs și de cvalificație de curs IV, ori la examenul de cvalificate final ținut tot atunci, precum și cei dela examenele corectoare dela începutul anului școlar 1914/15 ar fi fost reîtați pe un an — cu considerație la stările excepționale de războiu — pot cere să fie aduși la examen și înainte de împlinirea anului de reîtare, dar de acest favor se vor bucura numai acei candidați de învățători, cari au deja 18 ani împliniți, sunt aflați apti pentru serviciu militar și au și intrat deja sub arme, respective vor da garanții pentru imediată intrare sub arme și-și vor justifica chemarea prin biletul de chemare la arme. În scopul acesta, totdeauna pe calea Ven. Consistor. își vor înainta petitele la înaltul minister de culte și instrucțiune publică, ajustate cu: extras de boț, biletul de serviciu militar, respective atestat medical militar și declarația valabilă despre obligarea sa de a intra la miliție, pre-

cum și citarea. În chestia examenelor vizate mai în urmă se poate cere dela minister și pe cale telegrafică îngăduință.

Nenorocirea aviatorului român Gaina. După o telegramă din Bucu' ești aviatorul Gaina, stegar în armata română s'a prăbușit cu aparatul. Aviatorul a fost găsit mort, iar însoțitorul său grav rănit.

Monument honvezilor regimentului 8 din Lugos. Cetim în „Drapelul”: D. general-brigadir Desideriu Molnár, care a plecat în război ca comandant al regimentului nostru lugoian de honvezi N. 8, în partea sa covârșitoare compus din Români, trimite de pe câmpul de luptă dela nord primarului orașului Lugoj o scrisoare la care alătură 200 cor. pentru un monument ce se va înălța în Lugoj a timpul său pentru eternizarea strălucitorului eroism al acestui regiment, care și-a vărsat sângele pentru rege și patrie. Și ca brigadir dela Cașovia este cu sufletul în mijlocul eroicilor săi Lugoieni cari s'au distins cu vitejia vrednică să o știe lumea. Trimitând în scopul monumentului cele 200 cor., salută pe lugoieni, convins că orașul și comitatul va da dovada avântului cugetărei și simțirei, colecționând bani în acest scop sublim, ca pentru totdeauna să fie eternizată gloria lugoienilor și a celor din Caraș-Severin. În acelaș senz va scrie și prim-comitelui. Brigadierul încheie cu o salutare caldă către toți prietenii săi de aici.

Sinuciderea baronesei de Vaughan. Ziarul „Le Matin” de azi aduce știrea că baroneasa de Vaughan, fosta soție morganatică a defunctului rege Leopold al Belgiei, s'a împușcat în palatul ei din Paris.

Ultima oră.

RUȘII CONCENTREAZĂ NOUI TRUPE LA NADWORNA.

Budapesta. — Dela cartierul nresei se anunță: În luptele ce s'au dat spre nord dela Nadworna Rușii au avut pierderi extraordinare de mari și au fost constrânși să se retragă. Se pare însă că după înfrângerea ce au suferit-o Rușii, concentrează noi forțe pe linia aceasta.

BOMBARDAREA DARDANELELOR.

Budapesta. — „Politikai Híradó” anunță din Constantinopol: În Dardanele răsună din nou bubuiturile tunurilor, cari se aud până la Gue-muedina. Bombardarea pare a fi nemaiomenit de violentă și probabil are loc în sinul Xeros.

MUNTENEGRENII AU EVACUAT DJAKOVA ȘI JPEK.

Scutari. — Muntenegrenii au evacuat Djakova și Jpekul. Sârbii au voit deasemenea să evacueze Prizrenul și în acest scop au pornit tratative cu Mohamedanii din Pristina. Aceștia au declarat însă că vor trata, numai în caz dacă Sârbii vor evacua întreg teritoriul locuit de Albanezi ocupat în cursul războiului balcanic de armata sârbească. Sârbii au declarat că nu pot împlini aceasta dorință.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Dr. Simeon Butean, Șomcuta-mare. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Aprilie 1915.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Se caută

UN PRACTICANT SAU PRACTICANTĂ

de farmacie. Condiții favorabile. Doritorii de a ocupa acest post trebuie să aibă testimoniu de maturitate și domnii să fie scutiți de serviciul militar. Pentru lămuriri mai detaliate a se adresa dlui CORNEL DEMETER, apotecar în Szászváros.

(De 2388—3)